

Pensionsskolan:

Orange kuvertet 2012

■ I år det "Orange kuvertet" börjat distribueras redan i januari i Stockholmsområdet. Det innehåller dels ett beslut om pensionsrätterna för år 2010, dels en prognos över vad man kan tänkas få i allmän pension.

Första och sista sidan

ser litet olika ut beroende på om man redan börjat ta ut sin pension eller inte.

Har man inte börjat ta ut pensionen så finns en sammanställning på första sidan över vad man har tjänat in i pensionsrätter 2010, hur mycket man sammanlagt har tjänat in samt en prognos över vad man kommer att få i pension.

Har man börjat ta ut pensionen redovisas på första sidan de belopp som gäller för mig under 2012.

På sista sidan redovisas en kontrolluppgift över uttagen pension 2011 för dem som har börjat ta ut sin pension. För övriga finns enbart en redovisning hur man överklagar de beslut som anges i kuvertet.

Pensionsrätterna (sid 2)

Låt oss nu börja på sidan 2. Där redovisas din pensionsgrundande inkomst och dina intjänade pensionsrätter för år 2010.

Pensionsgrundande inkomst

På mitten av sidan redovisas din pensionsgrundande inkomst för år 2010. Har man tjänat in *pensionsgrundande belopp* redovisas även dessa. Det gäller om du haft sjuk- eller aktivitetsersättning, studier eller barnår.

Hur den pensionsgrundande inkomsten och beloppen räknas fram finns beskrivet på pensionssidan på Årsta klubbens hemsida. Eftersom det handlar om inkomsten två år tillbaka i tiden måste du ha sparat dina deklaraionspapper och slutskattsedel för 2010 (= den som kom 2011) för att kunna kolla om Pensionsmyndigheten har räknat rätt.

Den *pensionsgrundande inkomsten* och *beloppen* summeras till ditt *pensionsunderlag* för år 2010.

Pensionsrätter

I nästa steg ska dina pensionsrätter för 2010 beräknas. Pensionsrätten för inkomstpension uppgår till 16% och pensionsrätten för premiepension uppgår till 2,5% av pensionsunderlaget. *Exempel:*

Om ditt pensionsunderlag uppgår till 260 000 kr så blir pensionsrätten för inkomstpension $260\,000 * 16\% = 41\,600$ kr. Detta gäller för den som är född 1954 eller senare. Den som tillhör "mellangeneration", 1938 - 1953, ska dessutom multiplicera med det bråktal som gäller för respektive årgång enligt en särskild tabell som finns tillgänglig på Årsta klubbens hemsida (eller hos Pensionsmyndighetens). Det bråktal som gäller för en själv anges också på sidan 2. *Exempel:* Om jag är född 1947 ser beräkningen av min pensionsrätt för inkomstpension ut så här: $260\,000 * 16\% * 13/20 = 27\,040$ kr.

Beräkningen av pensionsrätten för premiepension går till på samma sätt ($260\,000 * 2,5\% * 13/20 = 4\,225$ för den som är född 1947).

Den reducerade pensionsrätten för dem som är födda 1953 eller tidigare kompenseras av att dessa årgångar också får pension från det gamla systemet.

Därför redovisas också, för dem som är födda 1953 eller tidigare, min *pensionspoäng*. Pensionspoängen används för att räkna fram ATP-delen i det gamla systemet. Vill jag kolla att pensionspoängen stämmer tar jag *pensionsunderlaget* minus det *förhöjda prisbasbeloppet* 2010 (som var 43.300 kr) dividerat med det förhöjda prisbasbeloppet. Om man har ett pensionsunderlag på 260.000 kr blir uträkningen så här: $(260.000 - 43.300) / 43.300 = 5,00$.

Observera dock att den pensionspoäng som redovisas i orange kuvertet är den som (i årets kuvert) gäller för 2010. När tilläggs pensionen ska beräknas för dem som är födda 1953 eller tidigare används genomsnittet av de femton bästa årens pensionspoäng.

Det som står på denna sida är ett *beslut* som kommer att påverka din framtida pension. Du bör därför åtminstone göra en rimlighetskontroll av siffrorna!

Pensionsbehållningen (sid 3 och 4)

Om vi nu går vidare till sidan 3 så redovisas där min *sammanlagda* behållning av intjänade pensionsrätter till *både inkomst- och premiepensionen*.

Inkomstpensionen

1. Det *ingående värdet per 2010-12-31* är din sammanlagda behållning t.o.m. 2010, så som den redovisades i förra årets orange kuvert. *Exempel.* Vi antar att ingående värde i det här fallet är 1 400 000 kronor. Egentligen är det en litet konstig redovisning man gör i det orange kuvertet, eftersom den pensionsrätt som jag tjänar in under 2010 INTE ingår i det här saldot; vi kommer till den på nästa rad..

2. På nästa rad anges nämligen *pensionsrätten för 2010*, den siffran har hämtats från sidan 2. *Exempel.* Enligt uträkningen ovan tjänade jag i det här exemplet (född 1947) 2010 in en pensionsrätt på 27.040 kr.

3. Så kommer vi till "*arvsvinsten*". Varje år fördelas de intjänade pensionsrätterna från dem i min årskull som avlidit under året till oss övriga. Beloppet - som kallas arvsvinstfaktor - fastställs av Pensionsmyndigheten. *Exempel.* Arvsvinstfaktorn 2011 för födda 1947 har fastställts till 1,009332. Den faktorn ska multipliceras med mitt ingående saldo 2010-12-31 samt den insatta pensionsrätten för 2010. Det ger i det här exemplet följande uträkning: $(1\,400\,000 + 27\,040) * 1,009332 = 1\,453\,790$. Tar vi $1\,453\,790 - (1\,400\,000 + 27\,040)$ får vi en arvsvinst i kronor på 26 750 kr.

4. *Värdeförändringen*. Mina pensionsrätter skall enligt grundreglerna i det nuvarande pensionssystemet varje år räknas upp med inkomstindex (som baseras på löne- och prisutvecklingen). När effekterna av den "balansering" som finns i systemet (=inbetalda premier och tillgångarna i AP-fonderna ska täcka pensionsutbetalningarna) blev negativ (=underskott) snabbare än man tänkt sig infördes ett *balansindex*. Konkret betyder det i detta fall följande. Min pensionsbehållning enligt 1-3 ovan (ingående värde per 2010-12-31, pensionsrätten för 2010 samt arvsvinsten) skall räknas om med förändringen i balansindex mellan åren 2011 (=133,56) och 2012 (=140,45). I procent innebär detta en förändring med +5,15873%.

Gör man denna beräkning blir resultatet i detta fall: $(1\,400\,000 + 27\,040 + 26\,750) * 5,15873\% = 74\,997$ kr

(I pensionsbeskedet redovisas

Administrations- och fondavgifter före Värdeförändring, men Värdeförändringen beräknas exklusive Administrationsavdraget. Däremot ingår Värdeförändringen när Administrationsavdraget görs.)

5. Till sist kommer ett avdrag för **administrationsavgift**. Administrationsavgiften beräknas genom en förvaltningskostnadsfaktor, vars storlek Pensionsmyndigheten fastställer för varje år. För år 2011 är faktorn 0,999660 vilket innebär att den sammanlagda behållningen i det här exemplet (enligt punkt 1-4 ovan) på 1 528 787 kr ($1\,400\,000 + 27\,040 + 26\,750 + 74\,997$) ska räknas om med 0,999560, vilket innebär att behållningen sjunker till 1 528 267 kr = minus 520 kr .

6. **Det utgående värdet** blir därmed: $1\,400\,000 + 27\,040 + 26\,750 + 74\,997 - 520 = 1\,528\,267$ kr.

Observera att detta är min behållning uppräknad som om jag skulle börja ta ut min pension den 1 januari 2012. Nu har jag inte gjort det, så låt oss därför litet längre fram i artikeln ta en titt på prognosen över min framtida pension!

Premiepensionen

Fr.o.m. 2005 redovisas värdet av mina pensionsrätter till *premiepensionen* på samma sida som inkomstpensionen.

1. Först redovisas det ingående värdet 2010-12-31 (= dina intjänade pensionsrätter för åren 1995 (när systemet trädde i kraft) - 2009 inklusive ränta).
2. Därefter redovisas din intjänade premiepensionsrätt för *år 2010* plus ränta på dessa pengar den tid som PPM/Pensionsmyndigheten förvaltade dem.
3. Även här redovisas arvsvinsten för dem i min ålderskull som avlidit.
4. På nästa rad redovisas *Pensionsmyndighetens driftskostnad* (som redovisas på nästa rad). Observera att detta enbart är Pensionsmyndighetens kostnad. Dessutom tar varje förvaltare ut en egen avgift på dina pengar. Den avgiften redovisas på sidan 4.
5. På nästa rad redovisas så hur värdet av dina pensionsrätter förändrats det senaste året. Här blir siffrorna olika, beroende på hur din förvaltare skött sig. I år ser siffrorna inget vidare ut för många eftersom aktiekurserna vänt ner.
6. Till sist redovisas så värdet 2011-12-31 av dina intjänade pensionsrätter t.o.m. 2010.

Sammanlagd behållning

Under sammanställningen av värdet på min inkomst- och premiepension på sidan 3 redovisas min sammanlagda behållning.

Eftersom de årskullar som nu går i pension också får pension från det gamla systemet (folkpension + ATP) säger denna siffra bara en del, men den ingår i den prognos som ges på sidan 5.

Beräkningen av min inkomst- och premiepension den dag jag går i pension går till så att den summa jag då har inestående delas med ett delningstal som fastställs av Riksförsäkringsverket. Delningstalet är beroende av födelseår och är olika för inkomst- respektive premiepensionen.

Som exempel kan nämnas att den som är född 1947 och går i pension när man fyllt 65 år 2012 har delningstalet 16,40 för inkomstpensionen.

Fondbehållningen

Värdet av min premiepensionsfond - eller fonder om jag har valt flera - redovisas på sidan 4.

Här redovisas också den mycket viktiga uppgiften om hur stor avgift den eller de fonder jag valt att placera mina pengar i, tar ut.

Har jag, till exempel, mina pengar placerade i AP7 Såfa - Statens årskullsförvaltningsalternativ, den fond där icke-väljarna får sina premier placerade, så betalar jag 0,13 procent för att de ska förvalta mina premiepensionspengar.

Prognosen (sid 5)

När vi nu har gått igenom förutsättningarna, är det dags att kika på det mest intressanta - prognosen över hur stor min kommande pension blir!

• I prognosen har man lagt ihop inkomst- och premiepensionen till ett belopp. Den del som härrör från premiepensionen är än så länge nästan försumbar, men den kommer att växa alltmer i betydelse för dem som har många år kvar till pension.

Den del som kommer ur inkomstpensionen består i sin tur av två delar för dem som är födda 1938 - 1953. Dels den del som kommer från folkpension och ATP och kallas för tilläggspension i det nya systemet, dels den del som utgör den nya inkomstpensionen. För dem som är födda 1954 och senare består den allmänna pensionen enbart av inkomstpension.

Hur stor del av prognosbeloppet som härrör från premie- respektive inkomstpensionen (inklusive tilläggspensionen) redovisas på sidan 5 med din prognos. Man kan däremot inte se hur stor del som kommer från inkomst- respektive tillägg-

spensionen.

• Notera det som står längre ner på sidan med din prognos! Prognosen över min pension förutsätter att de sammanlagda inkomsterna i Sverige stiger med 1,6 procent varje år fram tills dess jag går i pension. Gör de inte det, blir min pension lägre än den som anges. Stiger inkomsterna med mer än 1,6 procent blir pensionen å andra sidan högre än den angivna.

Räkna själv

En stor nackdel med nuvarande pensiossystem är att det är svårt att själv räkna på det. I det gamla systemet, folkpension och ATP, kunde man i princip när som helst sätta sig och räkna på vad man kommer att få i pension.

Med litet fantasi och utan krav på alltför stor exakthet kan man göra ett överslag även på det nya systemet.

1. Du tar dina hittills sammanlagda pensionsrätter för inkomstpensionen och lägger på pensionsrätter fram till den dag du tänker gå i pension. Du kan ju se ungefär hur mycket du f.n. tjänar in per år. Du tar reda på delningstalet för din åldersklass och bestämmer dig för vilket år du tänker gå i pension. Delningstalet finns på Pensionsmyndighetens hemsida, det är enklast att hitta dem genom att googla efter dem.

2. Är du född 1937 - 1953 måste du dessutom räkna ut din folkpension och ATP. Hur man gör det kan man läsa om på Årstaklubbens hemsida i *Pensionsskolan*. För att göra beräkningen av ATP:n behöver du dina pensionspoäng. De beställer du från Pensionsmyndigheten.

De 20-delar som gäller för din årskull finns på Pensionsmyndighetens hemsida men också i *Pensionsskolan*. Den 20-del av folkpensionen och ATP:n som du räknar fram utgör en tilläggspension till den inkomstpension du räknade fram i föregående avsnitt.

3. Till sist ska du lägga på din premiepension. Den är ju ännu mer svårbedömd eftersom det handlar om utvecklingen i en eller flera fonder. Du får helt enkelt göra en egen bedömning hur mycket de kan tänkas växa fram till den dag du går i pension.

4. När du nu har räknat ut din inkomstpension, eventuell tilläggspension samt premiepension per månad kan du jämföra den med prognosen i det orange kuvertet! Stämmer det alltför illa kan du ringa till Pensionsmyndigheten och be dem kollräkna! Du kan också besöka något av deras f.n. fem kontor i Storstockholm.

Tänk också på att de belopp som anges i

prognosen är *före* skatt! Och att den skatt du betalar på din pension är *högre* än på din lön!

Följsamhetsindexering och balansering

Det är alltså det första årets pension som prognosen i det orange kuvertet anger. Men vad händer sedan, när jag väl har börjat ta ut min pension?

Den måste ju på något sätt värdesäkras om den inte på sikt ska smälta ihop. Det sker genom en *indexering*.

Enligt grundregeln i nuvarande pensionssystem ska både mina inestående pensionsrätter och de utgående pensionerna varje år räknas om med *inkomstindex*. Inkomstindex baseras i sin grundform på löne- och prisutvecklingen ett par år bakåt i tiden.

Min utgående pension ska dessutom *följsamhetsindexeras*. Det innebär att inkomstindex ska minskas med 1,6 procent. När min pension fastställdes räknade man nämligen in en årlig ökning av inkomstindex med 1,6 procent. Detta "förskott" ska nu betalas. Har inkomstindex ökat med mer än 1,6 procent så höjs min pension, har det ökat med mindre än 1,6 procent sänks min pension.

Dessutom ska det nuvarande pensionssystemet *balanseras* vilket innebär att de sammanlagda beräknade pensionsrätterna för inkomstpensionen samt tillgångarna i AP-fonderna ska täcka alla de utlovade utgående pensionerna. Gör de inte det räknas både inestående pensionsrätter och utgående pensioner ner även av den anledningen. Det är vad som för första – men antagligen inte den sista – gången inträffade 2010 och 2011. Så länge det är ett underskott i systemet används ett *balansindex* istället för inkomstindex när min utgående pension ska följsamhetsindexeras.. Under 2010 innebar det att utgående pensioner sänktes med 3,0 procent och 2011 med 4,3 procent. I år räknas balansindex upp med 5,2 procent (5,15873 för att vara exakt). Efter följsamhetsindexering där 1,6 procent ska dras av innebär det att utgående pensioner höjs med 3,5 procent 2012.

Balanindexet tillämpas även på mina inestående pensionsrätter. Eftersom man inte gör någon följsamhetsindexering på mina inestående pensionsrätter höjs dessa i år med hela beloppet, 5,2 procent.

I det orange kuvertet hänvisar man till www.pensionsmyndigheten.se och www.minpension.se för att få en prognos där även min tjänstepension ingår. Tyvärr

gäller detta inte för oss, eftersom SPV inte lagt in våra uppgifter om ITP-pensionen från Posten. Det enda som redovisas är värdet av den kompletterande ITPK-pensionen.

Lycka till med dina egna beräkningar!

Jan Åhman

Användbara länkar på Internet:

- Pensionsmyndighetens hemsida:
<http://www.pensionsmyndigheten.se>
- Årstaklubbens hemsida om pensioner:
www.sekoarsta.se/pension.htm